N°. 2943 — 1857.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.

Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG 5 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels of daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 3 Januarij.

Talloos zijn de grieven, welke de *Fakkel* tegen den *Tijd* heeft — zoo talloos, dat zij nu reeds negen jaren bezig is ze, tot stichting van haar publiek, in elk harer Nommers breed uit te meten, zonder nog aan 't einde te zijn van hare akte van beschuldiging. Van al die grieven is er echter eene, die haar meer bijzonder hinderlijk is en waarop zij dan ook bij herhaling terugkomt; deze namelijk, dat zij den *Tijd* maar niet heeft kunnen bewegen zich met haar in eene diskussie te begeven. Welke pogingen, altijd vruchteloos, heeft zij niet aangewend, om van den *Tijd* een wederwoord te verkrijgen! Diskussie zou toenadering, mogelijk zelfs verzoening kunnen te weeg brengen, zoo vleide zij den eenen dag. Dan weer heette het, dat wat de *Fakkel* schreef wel onwederlegbaar moest zijn, daar de *Tijd*, buiten staat was er iets tegen in te brengen en zijn zwijgen zijne onmagt verried. Weer een anderen keer werden den *Tijd* deze en gene vragen gesteld, waarop hij gebeden werd, ter liefde der waarheid, te antwoorden. Zelfs suikerzoete vleitaal werd zelfs dan niet gespaard, om aan den *Tijd* een woordje van replick te ontlokken en om door hem tot eene geregelde diskussie toegelaten te worden. En dat alles, met welk gevolg? Dat de *Fakkel*, wat zij ook vleide, of sarde, of smaalde, of schimpte, »bij het begin van haren tienden jaargang, nog niet heeft kunnen verkrijgen, dat de *Tijd* »zijne krachten aan de wederlegging van een harer hoofd-artikelen beproefde." De *Fakkel* erkent dit als het rezultaat van hare pogingen in haar laatste Nommer. Zij verzwijgt echter, dat de *Tijd* dikwijls genoeg het een en ander van haar heeft aangehaald, ten einde haar door zijne lezers met billijkheid te doen beoordeelen en om zijn zwijgen te regtvaardigen. En evenzoo verzwijgt zij wijselijk, dat de gedragslijn van den *Tijd* ten haren opzigte insgelijks gevolgd wordt door alle bladen, die zich bewust zijn op achting aanspraak te hebben, van welke kleur ze dan ook zijn mogen. Ieder weet, dat de *Fakkel* geen blad is, dat beginselen verdedigt, maar eene brandtoorts, door 't land gezwaaid, om overal de vonken van twist en tweedragt uit te strooijen. Men redeneert tegen zulk eene brandtoorts niet, maar men roept den nachtwacht, opdat hij de door haar verspreide vonken met den voet uitdoove.

Vandaag heeft de *Fakkel* weêr eenige harer vonken uitgespreid, waarop wij de aandacht van de nachtwachts vestigen. Men weet nu eenmaal, dat al wie niet tot de *onverbeterlijken* behoort, wordt gerangschikt onder de rubriek der *Papo-Thorbeckianen*. Daartoe behoort alzoo op dit oogenblik drie vierde der Tweede Kamer, om niet te spreken van de overgroote meerderheid der Eerste Kamer, die geen medelijden heeft gehad met de smeekingen van den heer van Dam van Isselt. Ten aanzien van de Papo-Thorbeckianen der Tweede Kamer berigt de *Fakkel*, dat de oogen des volks zijn opengegaan.

»Niemand," zoo zegt ze, »niemand behoeft thans meer »te vragen: wat de Papo-Thorbeckianen in hun schild »voeren? De wetgevende magt moet, volgens hen, niet »meer door de Staten-Generaal, in gemeen overleg met den »Koning en dus gezamenlijk worden uitgeoefend; neen, »de afgevaardigden uit Q., uit X. en uit IJ. moeten den »Koning kunnen bevelen *hoe* hij, overeenkomstig *hun* wel»behagen, te regeren hebbe! En indien niet, dan heeft »immers het jaar 1795 aan het Stamhuis van Oranje »geleerd, wat revolutionair geweld vermag!"

Ziedaar wat het deel van verguizing is, der Tweede Kamer toegebragt; ons handeel van smaad is niet minder; maar 't wordt verguld. Eerst ontvangen wij eene lofrede op onzen arbeid. Eene lofrede van de *Fakkel*? Hoe vreemd het schijnen moge, men leze en oordeele wat ze schrijft:

»Wil men kennen de arglistigheid van de partij, »waarvan op het staatkundig gebied *de Tijd* het orgaan »is, en de ongemeene bekwaamheid der mannen, die aan »het schrijven van dat blad hunnen tijd en hunne krach»ten wijden, dan leze men met opmerkzaamheid de ver»slagen, zoo als *de Tijd* die ons geeft van het behandelde »in de Tweede Kamer over de jongste begrootingswetten. »Met een meesterlijk, om niet te zeggen onnavolgbaar, »talent zijn al die verslagen geschreven. Hoogst partijdig, »maar toch ook hoogst beschaafd. Ironiesch, maar nooit »satyriesch. Fijn is de lof, die toegezwaaid wordt aan »mannen als van Bosse, Sloet, van Zuijlen en vooral »Thorbecke. Maar ook fijn is de spot, waarmede bejegend »worden derzelver tegenstanders. Het doel echter is ken»nelijk, n. l. voor hen die kunnen kennen."

Wij gelooven niet aan de mogelijkheid, dat een onzer vele vrienden zoo gunstig over de bekwaamheid van den *Tijd* spreken kan, als de *Fakkel* het doet. Maar wat beteekent nu dat kompliment? Het is als de kus van Judas, den verrader. Het dient alleen om gewigt te geven aan het volgende. Na gezegd te hebben dat het doel, waarnaar wij streven, kennelijk is, plaatst zij onmiddellijk daarop de beschuldiging, die wij letterlijk gaan afschrijven. De *Fakkel* zegt:

»De moordaanslag tegen den koning van Napels noemt »*de Tijd* verfoeijelijk. In ons oog teregt. *Intusschen ver»goelijkt de Tijd den moord van Willem den Zwijger, »ja helpt zij vermoorden den koning in Willem III.*"

De *Tijd vergoelijkt* den *moord* van *Willem den Zwijger*, en *helpt vermoorden* DEN KONING in *Willem III!* Daartoe wordt de bekwaamheid van den *Tijd* besteed! Begrepen?

Vooreerst is 't eene onwaarheid, dat wij den *moord* van *Willem den Zwijger* vergoelijkt hebben. En wat het *vermoorden* betreft van den *Koning* in *Willem III* — de *Fakkel* oefent zich in de kunst der londensche boeven, die voor 't misdrijf, waaraan zij-zelven werkzaam zijn, onschuldigen weten te doen bewaken. Wij betwijfelen 't evenwel of de *Fakkel* wel bedreven genoeg is, om zelfs onze nederlandsche nachtwachten, die juist niet door schranderheid uitmunten, daarin voor een oogenblik te misleiden. Maar of zij Koning en Vaderland zullen weten te behoeden voor brandstichting; dat is een andere vraag.

ONS LITERARIESCH-NEKROLOGIESCH ARTIKEL VAN 29 OKT.

(Vervolg.)

De heer Schimmel beschouwt Conscience; hij werd gedrongen onderzoek te doen naar 's mans Kerk en hem een oogenblik te plaatsen naast een letterkundig Protestant, om »daardoor zijn charakter als schrijver te beter in het licht te doen vallen"; de heer Schimmel ontziet zich niet van, op zijn »neutraal gebied" der letterkunde en letterkundige geschiedenis, *er de godsdienst bij te halen*, ontziet zich niet om aan hetgeen hij het »algemeen-menschelijke (?)" noemt het »meest beperkte en eng begrensde" (volgens hem) »vast te knoopen". Dat mag *hij* wel doen; maar »verre zij het van hem" goed te keuren, dat men in den *Tijd* datzelfde verrigt heeft, wat hij in zijne aangehaalde kunsttermen charakterizeert. De sektegeest, waardoor *wij* geïnspireerd worden (men zal moeten erkennen, dat het met eene even nieuwe als aangename litoot is uitgedrukt, de Katholieke Kerk eene *sekte* te noemen) »kruist ons vaderland rond", zegt de heer Schimmel, »en knaagt aan den roem onzer edelsten". De heer Schimmel behoort tot de sekte dergenen, die den overgang eens publicken persoons van het Katholicisme tot het Protestantisme onder die feiten rekenen, welke tot een te »eng begrensd" en »beperkt" gebied behooren, om er aanteekening van te mogen houden; het »algemeen menschelijke" is, in het oog van die sekte, te verheven om met ellendige haarkloverijen, als daar zijn quæsties van eeuwige, bovennatuurlijke waarheid en daarmeê gepaard gaande eeuwige zaligheid, in verband gebragt te mogen worden; — dat zijn quæsties, die de schrijver bij een »letter" meer of minder in het »alfabet", bij een spellingstwist vergelijkt. Of er, bij die sekte, sprake kan zijn van een »geest" weten wij niet, dus ook niet of die geest »rondkruist", maar hoe de heer Schimmel ons kan wijten aan »den roem zijner edelsten te knagen", wanneer *wij* het zijn die den roem en de kunst van deze zijne edelen handhaven, tegenover de onverschilligheid, ja »geringschatting" waarmede het geheele zoogenaamde 1e en 2e jonge Holland (met uitzondering van S. J. van den Bergh) naar »den populairsten, den meest bekende onzer dichters" plagt heen te zien (1), wanneer wij het zijn, die dit feit, ja, durfden opteekenen, maar niet om het toe te juichen, integendeel, om het te betreuren — dit, wij moeten het bekennen, is ons geheel onbegrijpelijk! — daargelaten, dat de heer Schimmel niet knaagt aan den roem van een individu, maar in een geheel stelsel en eene geheele stichting zoo grootsch als het Katholicismus) 'twelk niet alleen vier dichters heeft voortgebragt (2), maar nog een menigte andere.... *interessante* personen) de tanden durft zetten, als zouden ze meer vermogen dan de »deuren" van zekere onderaardsche plaats, waarmeê 's heeren Schimmels »sektegeest" misschien het meeste niet opheeft. — Onze »geest" stapelt »paradoxen op paradoxen" en heeft de »onbeschaamdheid" ze iemand »als axiomen op te dringen", zegt de heer Schimmel. Maar wat onderneemt de schrijver, in dit geheele slot van zijne bespiegeling over Hendrik Conscience, anders? — Hij hoopt smaad- op smaadrede; zijne tegenpartij »deinst", zegt hij, »voor logen noch laster terug", en als hij deze uitspraak motiveeren zal, dan haalt hij een dagbladartikel aan, tegen welks »redenen" het hem »niet lust" op te komen; hij beweert, dat »de organen (?) van de Kerk van Rome den ondergang van het Protestantisme constateeren", en hij bedankt er evenzeer voor het bewijs te leveren dat dit constateeren plaats heeft, als het andere bewijs (gesteld het heeft plaats), dat de ondergang van het Protestantisme niet te constateeren valt. Iemand, die met het autoriteitsbeginsel gebroken heeft, vergenoegt zich, *à propos* van deze zijne beschuldiging, Guizots opmerking te herinneren, dat jaarlijks door Protestanten vele schatten worden uitgegeven om den Christus (welken? — dien van Tübingen, van Groningen, of van onzen ministeriëelen »dilettant-theoloog"?) te prediken tot aan de uiterste einden der wereld. Verder *zegt* de schrijver, dat van onzen kant beweerd wordt »buiten het Katholicisme heerscht *slechts* duisternis en zonde". Dat *zegt* hij, en schijnt ons dien »paradox" voor een »axiome" te willen opdringen. Voorts *zegt* hij, heeft hij de.... »onbeschaamdheid" (zouden we hem haast naschrijven) — te *zeggen*, dat in het Noorden de vrijheid ademt en de welvaart toeneemt, alsof ze in Zweden het eerste, dank zij alweêr de nieuwste wetgeving op het stuk der Godsdienst, en in Ierland het tweede, dank zij het baatzuchtig Engeland, niet beter wisten en ze niet ieder oogenblik onzen paradoxendichter weêrleggen konden. Amerika moet er ook nog bijkomen: de bakermat der *lynch*-wet en van het mormonisme, om niets anders te noemen, levert ik weet niet welk bewijs tegen eene de Hemel weet wien in den mond gelegde beschuldiging, dat het »reddeloos verloren" zoû zijn: 't levert dat bewijs, doordien zijne »gewrochten" de »geheele *beschaafde* (*sic* — kursief) waereld doorkruisen" (de schrijver is een liefhebber van kruisen), en alzoo »ideën bevatten, welke voor algemeene verwerking *vatbaar* zijn". In het Zuiden is daarentegen de orde onderdaan van de bajonetspits èn daar noemt men de kerkers de hospitalen der kranke menschheid... Wij dachten weleer, dat deze laatste term in het woordenboek der rationalistische filanthropie, in Amerika en Engeland, thuisbehoorde.... Maar de schrijver *zegt* van neen. En na dat hij dat alles gezegd heeft, nadat hij die vervaarlijke stormrammen tegen »den toren der paradoxen" van zijn weêrpartij in beweging heeft gebragt, ja, niet vrij is van te gelooven dat hij denzelve heeft omvergeworpen, betuigt hij met verwondering, dat genoemde toren steeds weder even spoedig is opgebouwd, als of er niets gebeurd ware, als of de bommen zijner argumentatie peperhuizen met *bonbons* waren geweest, die aan den toren in het minst niet geschaad hadden. Wat die *bonbons* betreft — we geven toe, dat de schrijver er naar gestreefd heeft gemoedelijk te zijn: maar met ware gemoedelijkheid gaan de grof-

(1) Ofschoon het, in der tijd, geen verrassend evenement, dat Beets een dichtwerk aan Tollens opdroeg? — achtte hij 't niet noodig het verrassende daarvan, in de opdragt zelve, aan te duiden, om den schok door voorbereiding te matigen?

(2) De heer Schimmel stelt Shakespere, Milton, Göthe en Schiller voor, als hun grootheid o. a. duurzaam te danken te hebben daaraan, dat de „adem" der »eenige Kerk" hen niet heeft bezield.

heden niet zagen, de onbewezene beschuldiging van »logen en laster", die hij ons, in zijn bonbonpapillotten, te slikken heeft willen geven. Vooral niet, omdat hij eindigt met ons het geheele pleit, waarop het hier aankomt, gewonnen te geven en te erkennen dat de »*algemeene* populariteit," waarvan wij het afzijn hadden betreurd (en dát al dat ondoordacht geharrewar tegen ons heeft uitgelokt) — werkelijk ontbrak, want »ER KAN GEENE SPRAKE VAN ZIJN"; maar, in allen geval, springt dit »bij Conscience" zeer bijzonder in het oog: »Vriend Nurks, gij hebt óók een dwazen hoed op."

Wij nemen het volgende veelzins behartigenswaardige artikel van den hoogleeraar Vreede uit de *Utrechtsche Provinciale Stads Courant* over:

»Wij willen den nieuwen jaarkring kalm en blijmoedig intreden, dankbaar voor de steeds klimmende nationale welvaart, onder het genot van vrije instellingen, zoo zigtbaar ontwikkeld. Wij wenschen door een rustig en matig, maar ook door een mannelijk en onwrikbaar gebruik der regten, die ons gewaarborgd zijn, de pligten te vervullen, welke den staatsburger, wien de constitutionele monarchie lief is, betamen. — Daarom achten wij ons gedrongen, met een enkel woord de onheilspellende voorteekenen te verdrijven, waarmede de hartstogtelijke vrienden van den heer Simons, meer en meer op de helft der Tweede Kamer verbolgen, »die de ministers plaagt, sart en tergt," het gelukkige Nederland in rep en roer jagen. — Wij erkennen gaarne, vurig te verlangen, dat de aanstaande zamenkomst der Staten-Generaal de ondubbelzinnigste blijken drage van dat gemeen overleg tusschen de Regering en de Vertegenwoordiging, hetwelk zonder welwillendheid, over en weder, niet denkbaar is; wij hebben een afkeer van elken noodeloozen, ook parlementairen strijd. Maar stel, dat wij ons onverhoopt in die verwachting bedrogen zagen, en dat de raadslieden der Kroon andermaal met groote moeijelijkheden te kampen hadden, zijn niet die lasten onafscheidelijk van de voordeelen der constitutionele monarchie? Heeft men daarom regt met een heftigen voorstander van het ministerie, de goede gemeente in het jaar 1857 met het somber tafereel te ontstellen, in de volgende regelen geschetst? »Dan »(als, naar de beschouwing der ijveraars, de maat over»loopt) — dan zal *Oranje* genoodzaakt worden, *buiten »de letter der Grondwet om*, de bedoeling der grondwet »te handhaven, en wij zullen wel geen despotismus ver»krijgen — dat is van geen vorst van Oranje te ver»wachten; — maar toch een nieuwen staat van zaken, »niet op grondwettige wijze tot stand gekomen, welks »wettigheid door velen zal worden beweerd, ten gevolge »der noodzakelijkheid, en door velen ontkend; kortom, »wij komen dan mede in den stroom der omwentelingen, »waarin Frankrijk zijne beste krachten nu 70 jaren lang »ziet ondergaan (1). —

»De schrijver vergeet, dat de Nederlanders geene Franschen zijn, en dat wij meineed zouden noemen, wat listig bemanteld wordt als met de bedoeling der grondwet strookende, al wierd dan ook de letter geschonden. Het gezond verstand van den eerlijken Nederlander kent die fijne onderscheiding niet; het laat die voor rekening der volgelingen van Macchiavelli, der predikers van een *coup d'état*. — Hoe? omdat den heer Simons of diens ambtgenooten, de edele standvastigheid, het geduld of de talenten van een Pitt, van een Casimir Perier of Guizot zouden ontbreken, omdat de Koning, in stede van hetzij onbekwame, hetzij over-gevoelige en aandoenlijke ministers te ontslaan, die tegen den duidelijk geopenbaarden wensch der staatsvergadering, tegen het in 's lands belang vereischt en alleen door wederzijdsch vertrouwen aan te kweeken gemeen overleg, uit gehechtheid aan de personen volstrekt zoude begeeren te behouden, daarom zoude de kroon, die hij draagt, roekeloos op het spel gezet moeten worden? Wij hebben, niettegenstaande het gebeurde in Luxemburg, van Oranje's doorzigt en trouw aan den afgelegden eed op de grondwet, beteren dunk dan zulke onberaden en toch spitsvindige aanhangers. Men heeft in sommige adressen van 's lands geschiedenis gewaagd, en deze zal, hopen wij, den Koning te wel in het geheugen gegrift zijn, dan dat hij zich niet herinneren zoude, hoe de schennis der nationale vrijheden weleer voor Willem I en voor Willem III de regtsgrond was, waarop Philips II hier, Jakob II in Engeland, door het beleid en den moed dier groote voorzaten van de regering vervallen zijn verklaard. Maar nog iets anders zal onzen, den jongeren Willem III, uit het leven van zijn doorluchtigen naamgenoot niet ontglippen. Met eerbied en bewondering zal hij op de zeldzame deugd van den held staren, die met het taaist geduld van den constitutionelen monarch, met het verdriet van zijne ministers, maar eigen leed en den snooden ondank van het parlement verduurde en verkropte," en die met zijne dappere Hollandsche spitsbroeders de vrijheid voor Groot-Brittannie bevochten hebbende, wel verre van met behulp zijner lijfwacht en andere beproefde krijgsbenden, het parlement te trotseren, met grootmoedige zelfbeheersching het besluit tot afdanking der uitheemsche legermagt ten uitvoer deed leggen. — Aan den harden pligt van het koningschap bragt hij zelfs de belangen ten offer van den vriend zijner jeugd, Bentinck, met eene onderwerping, die meer nog dan de glorierijke zege aan de *Boyne*, zijn naam heeft vereeuwigd.

»Nog eens, Nederlands Koning zal zulke voorbeelden indachtig zijn, en zoo gaan wij de toekomst onbekommerd te gemoet; alles slapen juist niet de ministers op rozen. — Dit is in de niet schijnbare, maar werkdadige constitutionele monarchie onvermijdelijk. Te roemvoller blijft dan het gedrag van zulke staatslieden, die onversaagd en onverdroten op den scherpen post volharden; de op portefeuilles vlammende eerzucht behoeft waarlijk niet nog meer geprikkeld te worden door de zaak van personen, wien de taak te zwaar valt tot eene nationale te verheffen. — Dan voorzeker zoude nimmer rust te wachten zijn, noch voor het Vaderland, noch voor den Koning."

(1) Zie het artikel uit de *Prov. Gr Ct.* in het *Residentie-Blad* van 31 Dec. overgenomen

Toen, bij de jongste begrootings-diskussiën in de Tweede Kamer, de geldelijke toestand der Hoofdstad ter sprake is gekomen in verband met art. 245 der gemeente-wet, heeft de heer Thorbecke de volgende niet onbelangrijke opmerkingen gemaakt:

»Nog op eene andere wijze heeft het goevernement tot de verlegenheid der hoofdstad bijgedragen, door eene uitlegging namelijk van een artikel der gemeentewet. Er zijn andere punten in de geschiedenis van de uitvoering dier wet, die welligt tot opmerkingen aanleiding kunnen geven. Ik twijfel of men die wet in de laatste jaren over het algemeeen heeft uitgevoerd met die kracht en zachtheid tevens, met die *souplesse*, welke de uitvoering van zulk eene wet, waaraan zoo oneindig verschillende belangen zijn verbonden, bovenal eischt. Men is dan eens toegevend, dan weder van eene letterlijke gestrengheid geweest. Op dit oogenblik blijf ik bij art. 245. Eenige dagen geleden las ik in de couranten eene verklaring, onderteekend met den naam van een der wethouders van de hoofdstad, welke die bepaling »een ongelukkig artikel" noemde. Neen, niet het artikel, maar de uitleg is ongelukkig. Eene uitlegging, niet van den raad van Amsterdam, maar van het goevernement afkomstig, doch die ik wel in overweging durf geven eens te herzien. De zaak is niet alleen voor de hoofdstad, maar voor zeer vele andere gemeenten van groot belang. Art. 245 zegt: »In de hoofdelijke omslagen of andere plaatselijke directe belastingen worden uitsluitend de inwoners der gemeente aangeslagen." Welke is de gedachte, wat het doel der bepaling? Blijkens den tekst en de diskussiën is het doel, te beletten, dat hij, die in eene stad gedomicilieerd is, op het platte land, waar hij bezittingen heeft, niet worde betrokken in lasten, die uitsluitend op de inwoners behooren te rusten. De lasten van eene plattelands gemeente mogen niet op rekening van de uitwonende eigenaren worden gebragt. Het is het voorschrift van onderscheidene vroegere reglementen, dat in art. 245 is bekrachtigd. Hij derhalve, die in Amsterdam gedomicilieerd blijft, schoon hij eene buitenwoning gekozen hebbe, wordt te Amsterdam te regt aangeslagen, al draagt hij ook in de landelijke gemeente, waar hij inwoont, in den hoofdelijken omslag."

Gedurende het jaar 1856 hebben binnen de gemeente Amsterdam plaats gehad 8207 geboorten (4179 jongens en 4028 meisjes), behalve 505 levenloos aangegeven (288 jongens en 217 meisjes), 6350 sterfgevallen (3081 van het mannelijk en 3269 van het vrouwelijk geslacht), 2036 huwelijken en 18 echtscheidingen.

Men schrijft ons uit 's Hage, dd. 1 Januarij:

»Volgens berigten, waarop ik meen te kunnen staat maken, begint de gezondheidstoestand van den heer Simons, die zich nog steeds op het Loo bevindt, hoewel langzaam, te beteren. Ik heb des te meer redenen om aan dezen gunstigen uitslag geloof te slaan, nadat ik heden vernomen heb dat den heer Vollenhoven, referendaris voor de afdeeling *onderwijs* aan het ministerie van Binnenlandsche Zaken naar het Loo zou vertrokken zijn, waaruit men niet zonder grond de gevolgtrekking mag afleiden, dat zijn verblijf aldaar met de werkzaamheden van het wetsontwerp op het onderwijs in verband staat."

(*Amst. Cour.*)

De plaatselijke kommissie van geneeskundig toeverzigt te Leyden, kennis bekomen hebbende, dat daar ter stede zoogenaamde *Kräuter bonbons* van Dr. Koch verkocht worden, van welke bij het scheikundig onderzoek gebleken is dat zij bestanddeelen bevatten, die voor de gezondheid nadeelig kunnen zijn, waarschuwt een iegelijk tegen het gebruik er van.

HAARLEM, 31 Dec. In de bijeenkomst van den gemeenteraad van heden is kennis gegeven van eene beschikking van Ged. Staten van Noord-Holland, bij welke het raadsbesluit van den 10den dezer — houdende, dat de verkiezing van Jhr. Mr. Salvador tot raadslid geen effect kan sorteren en hij alzoo niet als zoodanig kan worden toegelaten, — is vernietigd.

De Voorzitter heeft te kennen gegeven, dat B. en W. zich niet met het gevoelen van Ged. Staten konden vereenigen, en alzoo voorstellen om zich, overeenkomstig art. 36 van de gemeentewet, in hooger beroep bij Z. M. den Koning tegen deze beschikking te voorzien.

De heer Imans heeft doen opmerken, dat in het raadsbesluit van den 10den Dec. geheel geen gewag is gemaakt van art. 31 der gemeentewet, en de Raad daarbij heeft doen uitkomen, dat hetzelve niet op dit art. is gegrond geworden. Hem is voorgekomen, dat Gedep. Staten derhalve het besluit geenszins in verband met dit art. hadden behooren te beschouwen. Hij heeft ingestemd met het voorstel van B. en W., om zich tot Z. M. te wenden, ten einde de vernietiging van de beschikking der Gedep. Staten te erlangen, maar begrepen, dat men zich daartoe niet, immers niet uitsluitend, op art. 36 van de gemeentewet behoorde te beroepen, en hij heeft bij wijze van amendement een in dien zin geformuleerd adres aan den Koning voorgesteld.

Een voorstel van den Heer van der Breggen, om bij het adres aan Z. M. subsidiair maatregelen te vragen, waarbij tot het indienen van de geloofsbrieven der verkozene raadsleden een termijn wordt bepaald, is niet ondersteund. Het voorstel van den heer Imans is, met 13 tegen eene stem, aangenomen. De heer van der Breggen heeft er zich tegen verklaard, omdat hij vermeende, dat het beroep aan Z. M., ten aanzien der bedoelde vernietiging, alleen op art. 36 der gemeentewet behoorde gegrond te zijn. De Raad heeft besloten om zich, ten aanzien der beschikking van ged. Staten, in hooger beroep tot den Koning te wenden.

MEDEMBLIK, 31 Dec. Op de laatste kaasmarkt dezes jaars waren aangevoerd 28 stapels, welke met veel kooplust werden opgeruimd tot ƒ 28½ de 50 ned. ℔.

ONDERDENDAM, 30 Dec. Gedurende het jaar 1856 zijn van hier regtstreeks buiten de provincie, meestal naar Amsterdam en Londen, via Harlingen, uitgevoerd: 1685 ossen en koeijen, 1950 stuks lammeren, eenige balen scheerwol, landbouwwerktuigen en eenige andere artikelen, ter gezamenlijke waarde min of meer van ƒ 260,000. De lammeren echter uitsluitend naar de provincie Noord- en Zuidholland. De handel in vee over het afgeloopen jaar, doch vooral in het voorjaar, was veelal vlug, en werden eenigzins hoogere prijzen dan in 1855 bedongen.

Te oordeelen naar de prijzen, die thans reeds voor eenige koopen op April van zoogenaamde hollandsche koeijen (melkvee) zijn besteed, zullen de veehouders in het aanstaande voorjaar weder goede zaken doen en vooral geen lagere prijzen dan het afgeloopen jaar erlangen.

(*N. R. Ct.*)

ASSEN, 1 Jan. Door den raad dezer gemeente is uitgemaakt de rigting, welke de Noord-Willemsvaart door deze stad zal nemen. Omtrent dit punt waren herhaaldelijk talrijke petitiën ingediend. De raad heeft, na hevige en hartstogtelijke diskussiën, met eene meerderheid van ééne stem zich vereenigd met de door het bestuur der Noord-Willemsvaart aangenomen rigting.

(*H.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 Jan. Toch zijn de lang verwachte en zoo dikwijls besproken konferentiën nog vóór het Nieuwejaar geopend. Dat dit niet, zooals eerst gemeld was, den 29n December, maar twee dagen later geschied is, is aan den engelschen gezant te wijten, die er den 29n geen deel aan wilde nemen zonder op nieuw zijn regering te raadplegen.

Zooals men weet waren de punten van vergelijk reeds vooruit geregeld, en de russische gezant moet zich dien ten gevolge bereid hebben verklaard, om namens zijne regering van Bolgrad afstand te doen. De konferentie zou dus in één dag kunnen zijn afgeloopen, ware het niet dat een beletsel van den kant van Engeland was opgeworpen, dat een latere zitting noodzakelijk zal maken.

Het gold niets minder dan het netelige vraagstuk der Zwarte Zee. Uitgenoodigd om zich daarover te verklaren heeft lord Cowley eerst een ontwijkend antwoord gegeven. De britsche vloot, kon wegens het slechte saizoen, zeide hij, de Zwarte Zee niet verlaten. Gedwongen om een duidelijker bescheid te geven, antwoordde hij daarvoor nadere magtiging van zijn regering te behoeven.

De konferentie heeft dus haar werkzaamheden niet kunnen ten einde brengen, maar is gescheiden tot op nadere bijeenroeping, zonder den dag vast te stellen.

Later schijnt bepaald te zijn om aan de gevolmagtigden Vrijdag konvokatie-brieven te zenden.

Wat opmerkelijk was in de eerste konferentie is, dat den gevolmagtigden ieder een naauwkeurige kaart ter hand werd gesteld, om later alle twijfeling over de aangeduide plaatsen te voorkomen.

Nog wordt gesproken over een derde konferentie over de Donau-vorstendommen, in April of Mei te houden; doch het is niet waarschijnlijk dat de kommissie tot re-

organizatie dier gewesten dan gereed zal zijn met haar arbeid, welke zij nog niet begonnen heeft.

De laatste tijdingen uit Alexandrië en Kaïro spreken er van dat de werkzaamheden tot doorgraving van de landengte van Suez weldra zouden beginnen. Reeds in Januarij zou men het klein zijkanaal graven, dat de Nijl met het groote kanaal vereenigen moet, en waarvoor de koncessie van den sultan, waarvoor in Konstantinopel zoo veel gewerkt wordt, niet noodig schijnt.

Heden zijn de pleidooijen in de zaak van den *Univers* tegen den abt Cognat voortgezet. De heer Jousseau heeft zijn rede ten einde gebragt. De zaak is acht dagen uitgesteld, wanneer de heer Dufaure, den schrijver van het vlugschrift: ***De Univers door zich-zelven veroordeeld*** zal verdedigen.

In Napels schijnt alles bij het oude te blijven. Meerdere engelsche en fransche dagbladen hebben het berigt medegedeeld, dat er in de Beide-Siciliën allerlei groote krijgstoerustingen worden gemaakt. Dit schijnt bezijden de waarheid te zijn, ten minste een napelsch officier schrijft:

„Nooit is het hier kalmer en stiller geweest. Het is waarlijk om te lagchen, als men in de buitenlandsche bladen leest, dat men hier oorlogstoebereidselen en wapenings van allerlei aard gereed maakt en in onze hoofdstad een buitengewone spanning heerscht.... Gij zult mij, hoop ik, gelooven, als ik u op mijn woord verzeker, dat er in al die berigten geen woord waarheid is. Geen kanon, geen bataillon is verplaatst, en zoo men nu en dan de artillerie het Chioja-plein heeft zien overtrekken, heeft men die ook weder zien terugkeeren, want het waren nieuw gegoten stukken, die naar het arsenaal werden gezonden om te worden gekeurd. Hierop komt alles neder wat er van de wapeningen is verhaald; in de geheele uitgestrektheid van het koningrijk heeft geen troepenbeweging plaats gehad, die zelfs de schaduw van een voorwendsel zou kunnen bieden aan al datgene, wat door de vreemde dagbladen uitgevonden en verteld is."

— De *Carmel* is te Marseille aangekomen met berigten van Konstantinopel tot 22 Dec. Ferruok Khan was naar Frankrijk vertrokken. In zijn afscheidsgehoor bij den Sultan had deze hem de verzekering gegeven van zijne vriendschap voor den Sjah en dat de vrede tusschen Turkije en Perzië ongestoord zou blijven. Het *Journal de Constantinople* zegt, dat de Sjah door de godsdienstige opgewondenheid van de bevolking medegesleept wordt, maar dat de finantiën van Perzië in berooiden toestand verkeeren. Het blad beweert, dat Rusland zijne hulp duur zal verkoopen. De stammen van Hauterabed zonden den Sjah ruiterij aangeboden hebben.

Vijf honderd schepen met graan, naar de Middellandsche Zee bestemd, zijn den Bosphorus doorgevaren.

ENGELAND.

LONDEN, 2 Jan. De *Morning Post* zegt omtrent de eerste konferentie, dat de graaf Walewski, na de opening, de gezanten heeft geluk gewenscht met den verzoenenden geest, door de mogendheden aan den dag gelegd. Er zal eene nieuwe grenslijn van Bessarabië worden getrokken. Rusland doet afstand van Bolgrad, het Slangeneiland en de Donau-Delta, welke aan Turkije terugkeeren. Rusland zal tot schadeloosstelling een distrikt in het noorden van Moldavië bekomen. De nieuwe grensscheiding zal door de gevolmagtigden moeten worden goedgekeurd, die de bepalingen van het verdrag hebben vastgesteld, en den Donau vrijlaten. Er hebben zich geene afwijkende stemmen in het kongres verheven, de berigten uit Parijs luiden eenigzints minder gunstig) en er heerschte algemeen een geest van verzoening. Morgen zal er waarschijnlijk eene zitting gehouden worden, om het protokol te onderteekenen. De heer von Brunow zal onmiddellijk na de sluiting der konferentie vertrekken.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 27 Dec. Met de algemeene wapening van Pruissen tegenover Zwitserland heeft zich in ons kabinet eene belangrijke verandering geopenbaard, wat de doornachtige quaestie van Neufchatel aangaat. Onze Regering hoopte, door Pruissen op den bondsdag te Frankfort zoo warm te ondersteunen, het pruissisch-zwitsersch geschil langs diplomatieken weg te vereffenen. Niemand die zulks een snel magtvertoon van pruissische troepen verwachtte, vooral op het oogenblik dat de heer van Menshengen, onze gezant te Bern, in zijn dagelijksche depêches de mogelijkheid deed voorzien om de oplossing langs diplomatischen weg te verkrijgen.

Uit dit oogpunt beschouwd zal men ligtelijk het levendig misnoegen begrijpen, dat de keizerlijke Regering gevoelt over de overhaaste wapeningen van Pruissen. Dien ten gevolge heeft men gevoeld, dat een verandering in de houding onzer Regering noodzakelijk was, waarom al onze diplomatieke agenten in den vreemde nieuwe instruktiën hebben ontvangen.

Oostenrijk heeft meer dan eenige andere mogendheid er het grootste belang bij, om, door alle mogelijke middelen, het uitbarsten van een oorlog te voorkomen in een land, dat onmiddellijk aan zijn italiaansche gewesten grenst; daarom stelt het alles in het werk om het uitbreken der vijandelijkheden voor te komen. De jongste tijdingen uit de zwitsersche republiek zijn dan ook van een natuur, dat onze Regering zich daar ernstig bezorgd over maakt. De nationale geestdrift, die de Zwitsers bezielt, is overgeslagen op onze grensbewoners, waarvan meerdere van zwitserschen oorsprong zijn. Verscheidene zwitsersche agenten, die beproefden deze personen te bewegen deel te nemen aan den krijg tegen Pruissen, zijn door de militaire gezagvoerders in hechtenis genomen. Ook weet men, dat, niettegenstaande deze strenge waakzaamheid, een aantal zwitsersche werklieden naar hun land teruggekeerd zijn, en men vreest dat hun voorbeeld weldra door al hun landgenooten gevolgd zal worden. Doch wat er ook gebeure, Oostenrijk zal door zijn militaire maatregelen in staat zijn aan de noodzakelijkheden van het oogenblik te voldoen.

— Het officiëele dagblad van Venetië zegt, dat de Keizer en Keizerin, de toebereidselen in de onderscheiden steden van Lombardije niet onnoodig hebben willen maken, en over acht dagen een glansrijken intogt in Milaan zullen houden.

Er zijn groote uitgaven gedaan om aan de voorgenomen feesten luister bij te zetten; onlangs teruggekeerde uitgewekenen hebben hun voornemen te kennen gegeven zich aan de Keizer voor te stellen, en vele adellijke familiën zullen bals ter eere van den souverein geven.

BERLIJN, 1 Jan. Eene onduidelijkheid in een telegrafische dépêche is oorzaak geweest van het verkeerde berigt, dat Wurtemberg den doortogt van pruissische troepen op zijn grondgebied geweigerd zou hebben. Het tegendeel blijkt nu uit het wurtembergsche staatsblad.

— Een korrespondentie in de *Köllnische Zeitung* verzekert, dat het weener kabinet stappen gedaan heeft bij de zuidelijke Staten van Duitschland, om te beletten dat zij hunne toestemming geven tot het doortrekken der pruissische troepen. Daarenboven zou het naar Berlijn eene dépêche gezonden hebben, waarin gezegd wordt dat, dat alleen de Bondsdag en niet ieder Staat afzonderlijk verlof verleenen mag.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 3 Januarij.

OVERLEDEN (28 Dec.) J. M. Soff, geb. van der Kloet. — H. Graus, 44 j. — (30 Dec.) A. König, geb. van Eybergen, 35 j.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 1 Jan. Visser, Fosca Helena, New-York.
HELVOET, 1 Jan. Crevecoeur, Koophandel, Batavia, l. v. Brouwershaven. - Den Breems, Trekvogel, Lissabon.

UITGEZEILD:

HELVOET, 1 Jan. Pimbry, Derby, Alloa.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 3 Jan., in lading naar:

Keulen.	P. Schuller, Cöln N°. 30.
Ruhrort.	C. Scholten, Hoffnung.
Maintz.	J. Leydekker, Maintz N°. 2
Frankfort.	G. J. Andres, Frankfort N°. 9.
Ludwigh. en Mannheim.	H. S. Wilson, Rijn en Amstel.
Wesel.	E. T. Beijer, de Hoop.
Mannheim.	M. Buchner, die Harmonie.
Dusseldorp en Neuss.	W. Wientjes, Niederrein N°. 2.
Duisburg.	L. Penning, Johanna.

Rijnhoogte. ARNHEM, 2 Jan. 1 el 91 duim. KEULEN, 2 [illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 2 Jan. Belg. leen. 2½ pc. 54⅛; Obligatiën 3 pc. 72¼; id. 4½ pc. 97; Spanje 3 pc. 23 9/16; Binnenl. 3 pc. 38¼; Romeinen 5 pc. 85½; Oostenrijk Met. 5 pc. 77½; id. Nat. 5 pc. 77¾.

PARIJS, 2 Jan. Fransche 4½ pc. 92.85; 3 pc. 66.85; 1¼ pc. Spanje 24; 3 pc. id. —; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 85¼.

MADRID, 29 Dec. 3 pc. Schuld 40.60; id. 1 pc. 25.70.

LONDEN, 2 Jan. Cons. 94; Spanje buitl. 3 pc. 41½; id. 1¼ pc. 23⅞; id. 5 pc. 107½; id. 4½ pc. 95½; Holl. 4 pc. 97⅞; id. 2½ pc. 64¼; Sard. 5 pc. 88⅛; Braz. 101; Peru 4½ pc. 77; Gren. uitg. 7; id. werkl. 21; Mexico 3 pc. 21⅛; Portugal 3 pc. 44¼; Ecuador 14¼; Venezuela 37; Wissel op Amst. 11.95; Hamburg 13.64.

WEENEN, 2 Jan. Met. 5 pc. 82; id. 4½ pc. 71½; Bank-Aktiën 1047; Credit Anst. 322; Wissel op Londen 10.18; Amst. —; Parijs —; Goud —; Zilver 6¼.

BERLIJN, 30 Dec. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 104½; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 17; Amst. 2/m. 150½; Hamb. [illegible]; Petersburg [illegible].

BERLIJN, 1 Jan. 3½ pc. Pr. Staatschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 104½.

HAMBURG, 1 Jan. Spanje 1¼ pc. 35½; id. 3 pc. 22½; Rusl. 5 pc. 99½; 4½ pc. 89½; 3 pc. Mexikanen 19½; Noord-Duitsche bank 98; Wissel op Londen 3/m. 13 M. [illegible]; Amst. —.

FRANKFORT, 1 Jan. 5 pc. Met. 76⅝; 1¼ pc. Spanje binnenl. 23⅝; id. 3 pc. 37½; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	pCt.	1 JAN.		2 JAN.	
Nederl., Werkel. Schuld à	2½	63 9/16	63⅝	[illegible]	[illegible]
Dito Dito	3	75 1/16	75 5/16		
Dito Dito	4	94 1/16	94 5/16	94⅛	94 1/16
Overzeesche Bezittingen	4				
Amortis. Syndik.	3½				
Actien Ned. Bank	4				
Handel-Maatschappij	4½				
Maatschappij van Weld.	4		53		
Oblig. Rijn-Spoorw.	4½				
" Holl. Spoorw.-M.					
Obligatiën	4½				
België	2½				
Dito bij *Rothschild*	2½	51¼	51⅜		
Frankrijk, Obligatiën	3		61		
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	23⅝	23 11/16	23 15/16	23⅝
Dito	3	41	41		
Dito Binnenl. à 6/m.	3	37½	37⅞		
Coupon-Bewijzen		5½	5 9/16	5⅝	
Amortisable Schuld					
Portugal, te Londen	3	44¼	44⅛	44 5/16	
Dito Uitgestelde					
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5	104	103½	103⅝	
Dito Dito 1828 en 1829	5				
Cert. bij dito 1831 en 1833	5				
Inschr. bij *Stieglitz*, 5e Serie	5	94¼	94⅛	94⅜	94¾
Dito idem 6e	5	95¾	95 11/16	95 11/16	95⅞
Certifikaten te Hamburg	5		93⅜		
Dito dito te Londen	4½	94½	94¼	94⅜	94¼
Dito dito *Hope en C°.*	4	83⅝	83¼		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4	83¼	83¼		
Dito bij id. 5de Serie	4		81⅞		
Dito in Zilver	6				
Inschrijving in Assignat.	6				
Certifikaten van dito	6	63⅜			
Polen, Certifikaten	4	76⅛	76⅛		
Dito Aand. met Lot. fl. 500		151	151	151½	
Oostenrijk, Metalliek	5	73¼	73⅜	73⅝	73¼
Dito rente te Amsterdam	5	83¼	83⅜	84	83⅞
Dito Nationale	5	73 15/16	74 1/16	75	74¼
Dito	2½	38½	38 9/16	38⅜	
Ween. Bank bij *Golt en C°.*	5		78¼		
Dito	4				
Aand. met Loting fl. 250					
Nieuwe dito 1854		f 313	313		
Pruiss. Aand. 1854	3½		205½	207	
Napels, Cert. bij *Rotschild*	5		101½		
Denemarken, Leen. te Lond.	5				
Louisiana bij *Hope*	5				
Brazilien	5	97½			
Dito	5	97			
Mexiko	3	21 1/16	21¼		
Dito Onbepaalde	3				
Peru	4½				
Grenada, à £ 100	3½	21 13/16	21 1/16	21⅛	
Dito Uitgestelde					
Ecuador à £ 100		1	14		
Venezuela, à £ 100	4½	35⅛	34½	34⅝	
Dito Uitgestelde		14 1/16			
Amerika, Bank-Aktiën Cert.					
Dito Orig.					
Gnielen, Bl. 1825	5				

Prost 96¼; Rom. 121; Grenada onb. 2 1/16, ⅛; Ecuador onb. 13½; Venezuela onb. 34½, ¼.

Binnenlandsche fondsen prijshoudend, spaansche en oostenrijksche tot verbeterde koers te plaatsen, zuid-amerikaansche aangeboden.

Koers van het Geld: Beleening 4½ pCt., Prolongatie 5 pCt., Diskonto 5½ pCt.

Wisselkoers.

Parijs	[illegible]	[illegible]	Livorno	2/m.	f 39
"	zigt	55½	Napels		82
Bordeaux	2/m.	54¾	Petersburg		1.81
"	zigt	54⅞	Weenen	6/w.	[illegible]
Madrid	3/m.	234	Augsburg		35⅛
Cadix		234	Frankfort		98
Sevilla		233	Hamburg	2/m.	[illegible]
Bilbao		236	"	zigt	35¼
Lissabon		39½	Londen	2/m.	[illegible]
Porto		39½	"	zigt	11.62½
Genua	2/m.	45	Rotterdam		⅛

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 3 Januarij.

GRAANMARKT.

Tarwe flaauw met weinig handel; 128 ℔. wb. Poolsche f 470, 131 ℔. dito f 460; 126, 127 ℔. bt. dito f 410 a 420; 131 ℔. o. Rostocker f 435; 126 ℔. n. Bovenl. f 380 a 400; 117 ℔. n. Vriessche f 338. Rogge prijshoudend; 120 ℔. Amerikaans. f 250; 117 ℔. Petersburg. f 218; 118 ℔. n. [illegible] f 208; in vetling f 162 [illegible] 114 ℔. f 207.

Garst iets hooger; 106 ℔. Knobbs f 185; 100 ℔. Vriessche Winter f 175.

Haver [illegible] hooger; 73 [illegible] voor f 150.

[illegible] Op 9 vaten Oliezaden [illegible] 39; in Oct. ek. 38½; April [illegible]. *Raapolie* op 6/w. f 52½; Vliegend f 51; Sept., Oct., Nov. en Dec. f 49; [illegible] f 49½. *Lijnolie* op 6/w. [illegible] Vliegend f 39, 1e Sept., Oct., Nov. en Dec. f 39½; Maart of April f 38½; Mei [illegible]. *Hennepolie* op 6/w. f 48½. *Raapkoeken* per [illegible]. *Lijnkoeken* per 104 [illegible].

ANTWERPEN, 2 Januarij. *Granen* [illegible]. *Katoen* [illegible] hooger [illegible] Louisiane [illegible] 53 bn. afgedaan.

Huiden. Deze week verkocht 600 droogge en gezouten [illegible]

Harst. Bauw. 300 vt. bruine Amers verkocht.
Ruwe Suiker. Van Havana gingen ca. 400 kn. Havana ex *Quintin Metsys* af. De markt is vast.

St.-PETERSBURG, 13/25 Dec. *Lijnzaad.* De oogst van dit artikel dit jaar heeft niet het derde van eenen gewonen oogst bereikt, zoodat men zelfs het volgende jaar niets tot goedkooper prijzen zal kunnen verschepen. Men noteert thans met weinig verkoopers op Mei ZR. $10\frac{1}{2}$ en op Aug. ZR. 10. Voor Cubanea Tarwe op Mei te vergeefs ZR. 11 aangeboden.

Advertentiën.

(2816) Heden nacht overleed alhier onze waarde Vader ARNOLDUS VAN LIESHOUT, in den ouderdom van 87 jaren en ruim 2 maanden, na voorzien te zijn van de H. Sacramenten der stervenden.

NUENEN, TH. VAN LIESHOUT, R. K. Pr.
den 1 Januarij 1857. Uit aller naam.

(2815) Voor de vele blijken van deelneming bij het overlijden van mijn waarden Echtgenoot, de Heer ABRAHAM JACOBUS JOHANNES SEIGNETTE, betuig ik, mits deze mijn welmeenende dank aan alle vrienden en bekenden.

AMSTERDAM, De Wed. A. I. I. SEIGNETTE,
29 December 1856. geb. DUBBELT.

(2797) Bij GEBROEDERS J. en H. VAN LANGENHUYSEN te 's Gravenhage, is van de pers gekomen en verzonden:

HANDBOEKJE *voor de* **Zaken der Roomsch-Katholijke Eeredienst.** Elfde Jaargang, 1857. Prijs . . . . *f* 1.50.

Deze Jaargang onderscheidt zich door de vele daarin opgenomen belangrijke wetenswaardigheden, betreffende den staat van het *Kerkwezen* in de *nederlandsche Bisdommen* en de zaken van de *Eeredienst*, het *Onderwijs* en het *Armwezen*, de daartoe betrekkelijke *Statistiek*, *Legislatie*, *Regtspraak*, enz. enz.

☞ Bij de Uitgevers zijn nog *enkele* exemplaren verkrijgbaar van de *vroegere Jaargangen* van dit bij voortduring zeer gezocht *Handboekje*.

Tevens wordt met succes gedebiteerd, het onlangs verschenen werk:

De **terugkeer** van **HUGO DE GROOT** tot het **Katholiek Geloof**, door **C. BROERE**, Hoogleeraar aan het Seminarie te Warmond. Prijs *f* 2.50.

(2812) Regenten van het Roomsch-Catholijk Oude-Armenkantoor, geven te kennen, onder hartelijke dankbetuiging aan hunne geloofsgenooten, dat de inschrijvingen en de in de bus gevonden bijdragen voor de turfbedeeling, ten behoeve hunner bedeelden, gezamenlijk hebben opgebragt:

in geld, de Somma van **Vijfduizend Honderd Vier en Dertig Gulden, Zes Centen.**
in Turfloodjes: **26550 stuks Turven.**

Zij vermelden, volgens verzoek, in het bijzonder de ontvangst van een Bankbiljet groot *f* 25. — N° 778, dd. 29 Januarij 1855.

Vrouw STIENSTRA, te Tzum bij Harlingen, is door een **GOLDBERGER'S KETTING** van rheumatische pijnen in hoofd en borst genezen.

Vrouw KOOGER, aan het Nieuwediep, van een zestienjarig rheumatisch lijden door het geheele ligchaam.

Eene Dame, te Rotterdam, die 14 jaren aan aangezigtspijn leed, waarvan doctor noch chirurgijn haar heeft kunnen bevrijden — schrijft de Heer Klinger — is door een **GOLDBERGER'S KETTING** in zeer korten tijd genezen.

De Echtgenoot van den Heer HERRMANN, Opperhoutvester te Ostromecko in Westpruissen, van een rheumatische kwaal op de oogen.

De Heer Ph. RISMANN, magistraat-Secretaris te Wolmirsted in Pruissen; van hartkloppingen.

Dr. SPEIER, te Jauer in Silezië, heeft deze Kettingen in zijne praktijk met het beste gevolg aangewend tegen aangezigts-, tand-, oor- en heuppijn.

Alle rheumatische ziekten, verlammingen, gewrichtspijn, hoofdpijn, oorpijn, kiespijn, maagpijn, krampkolijk, kramp in de borst en in de kuiten, knubbeljicht, verstijving in de leden, lendenpijn, aangezigtspijn, zenuwziekten, worden zeker en spoedig door **GOLDBERGER'S KETTINGEN** genezen.

Zij kosten *f* 1.80 — 2.70 — 3.60 — 5.40 — **OORMAGNETEN** *f* 1.80 het paar.
VERKOOPHUIS en de bekende Depôts. (2814)

MAGAZIJN
VAN
KERKORNAMENTEN,
in den kerkelijken stijl vervaardigd,
VAN
B. J. WIEGMAN te Zwolle.

ARTIKELEN IN ZILVER, KOPER VERGULD EN VERZILVERD,
bestaande in Remonstranzen, Kelken, Siboriën, Godslampen, Altaar-Kandelaars, Tabellen, Ampullen, Ornamenten voor beelden, Kerkkroonen, enz. enz.

Van GEWEEFDE en GEBORDUURDE STOFFEN als:
Casuifels, Dalmatieken, Koorkappen, Vaandels, Stolas, Processiehemels, Kanten voor Alben, Gouden en Zilveren schilden, enz. enz.

Beelden van 2 tot 6 voet en grooter, Beeldwerk in alle voorstellingen, benevens schoone Statiën van den Heiligen **Kruisweg, Doopvonten, Bidstoeltjes, Vesperstoelen**, en alle mogelijke behoeften voor R. C. Kerken, welke artikelen alle in Modernen en Gothieken Stijl worden geleverd en gedeeltelijk in voorraad zijn. (2809

Voor *f* 1.50 in plaats van *f* 4.20.
Mr. L. P. VAN DEN BERGH'S
NEDERLANDSCH MYTHOLOGISCH WOORDENBOEK, 400 bl. gr. 8°.

Dit belangrijk Werk van den Geleerden Schrijver handelt onder anderen: Over den Duivel, over Dwaallichten, Dwergen, Goden, Beelden, Godspraken, Hemel en Hel, Kaboutermannetjes, de Maan, Meerminnen, Nachtmerrie, Nikkers, Reuzen, Spookdieren, Tempeldienst, Tooverij, Toovermiddelen, Voorteekens, Waarzeggende Vrouwen, Witte Wijven, enz. enz. Het mag voorzeker in geene Bibliotheek ontbreken, het kan den Reiziger op zijnen togt en den Redenaar bij zijne Voorlezingen ten Gids verstrekken en in de Gezellige kringen genoegen geven. De aflevering geschiedt bij den Boekhandelaar **G. D. BOM**, Damrak, H, 117, en kan door het geheele Rijk besteld worden. (2813

DE TOESCHOUWER.

Heden wordt het Eerste Nommer van dit Nieuwe Tijdschrift aan Heeren Inteekenaren verzonden.
Het bevat de volgende artikelen:
De wedergeboorte van Italië; hare voorstanders en hun streven. — *Het Romeinsche Rijk na den vrede der Kerk*, door CH. DE MONTALEMBERT. — *Schetsen uit de hedendaagsche zamenleving*, (*I. Een muziekpartijtje*) door HENRY VAN MEERBEEKE. — *Kardinaal* WISEMAN'S *mededeelingen over de vier voorlaatste Pausen.* — *De Moskieto-Kust.* — *De President der Vereenigde Staten van Noord-Amerika.*

AMSTERDAM, 31 December 1856. C. L. VAN LANGENHUYSEN.

Bij den Drukker en Uitgever C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam is van de pers gekomen en aan de Abonnés verzonden:

DE DIETSCHE WARANDE,
Tijdschrift voor Nederlandsche Oudheden, en Nieuwere Kunst & Letteren,
BESTUURD DOOR
J. A. ALBERDINGK THIJM.
IIe Jaarg. N° VI.

Dit slotnommer van den Tweeden Jaargang der **DIETSCHE WARANDE** bevat het laatste gedeelte van den archaeologiesch-politischen arbeid van Mr H. A. A. VAN BERKEL; het laatste gedeelte van 's Heeren A. C. OUDEMANS, uitgave van *Der Ystorien Bleeme*; een kunsthistoriesch opstel van den Hr P. GÉNARD over *Het Nassausche glasraem* te Antwerpen; artikelen over de *Costers- en Bilderdijksfeesten*, met een gedeelte der feestrede van Mr IS. DA COSTA; eene inleiding over de *Kunst-Tentoonstellingen*, en eene reeks *Bibliografische en andere Mengelingen.* — Ook het Fransche gedeelte van dit Tijdschrift, met bijdragen van buitenlandsche archeologen, is nu voor 1855 en 1856 kompleet. Dit, te zamen met het nederlandsche gedeelte voor 1856, te zamen ca. 500 bladz. met illustraties, kost . . . . . . *f* 6.—

Het Eerste Nummer voor 1857 — Jan. Feb. — dat spoedig volgt, zal bevatten: artikelen van de Heeren H. M. TÉTAR VAN ELVEN Mgz., Prof. J. H. BORMANS, J. J. NIEUWENHUYZEN; JOH. VAN ROTTERDAM, EDM. DE COUSSEMAKER, DIDRON AÎNÉ, en PAUWELS FORRESTIER.

Ook is bij bovengenoemde nog verkrijgbaar:

Cérémonial selon le Rit romain; par Joseph Baldeschi, maître des cérémonies de la Basilique de Saint-Pierre de Rome, traduit de l'Italien et complété par M. l'abbé P. Favrel, vicaire général d'Arras. 1 vol. in-12, avec une planche gravée et un tableau *f* 1.75

Traité (Nouveau) ***des Saints Mystères***, conforme aux règles de la liturgie romaine; par l'abbé Richandeau, 1 vol. grand in-18 . . . . . *f* 1.40

Droit (du) ***Ecclésiastique*** dans ces principes généraux; par Georges Philips; traduit par M. l'abbé J.-P. Crouzet, deuxième édition, revue et corrigée par le traducteur. 3 vol. gr. in-18 . . . *f* 5.00

Droit (du) ***Ecclésiastique*** dans ses sources, considérées au point de vue des éléments législatifs qui les constituent; par le docteur Philips, professeur de droit romain à l'Université de Vienne, traduit par l'abbé Crouzet, suivi d'un Essai de bibliographie du droit canonique. 1 vol. in-8. . . . . . *f* 3.00

Institutiones juris canonici, publici et privati ad usum scholarum accommodatae, auctore R. de M. Ouvrage imprimé sous les yeux de Mgr. Parisis, évêque d'Arras, et adopté pour l'enseignement de son séminaire. 2 vol. in-8. . . . . . *f* 6.00

Païens (les) ***et les Chrétiens***, récits des premiers temps du christianisme; par le comte Anatole de Ségur. 1 vol. gr. in-18 . . . . . *f* 0.80

Célibat (du) ***Ecclésiastique***; par Monseigneur Louis-Antoine Augustin Pavy, évêque d'Alger. Deuxième édition. 1 vol. in-8 . . . . . *f* 2.50

Philosophie (la) du ***Catéchisme Catholique***; par M. l'abbé Martinet. 1 vol. in-8 . . . . *f* 2.50

Saint (le) ***Prêtre***, ou Nécessité et Moyens d'acquérir ou de perfectionner la sainteté sacerdotale; par M. l'abbé H. Dubois. 1 vol. in-18 . . . . *f* 1.4[illegible]

Conférences données à ***Notre-Dame de Paris***, par M. l'abbé Plantier, aujourd'hui évêque de Nimes. 2 beau vol. in-8 . . . . . *f* 5.00

Cité (la) ***de Dieu, de Saint Augustin***; traduction nouvelle par L. Moreau, couronnée par l'Académie française. 3 forts vol. gr. in-18 . . . . *f* 5.00

Mois de Marie de Notre-Dame-des-Victoires. — Conférences sur la Mère admirable prêchées dans cette église, à Paris, en l'année 1854, par M. l'abbé Le Blastier. 1 fort vol. in-8 . *f* 2.[illegible]

Manuel d'Archéologie Religieuse, Civile et Militaire; par J. Oudin, membre correspondant du Comité des arts et monuments. Troisième édition avec un grand nombre de figures soigneusement gravées sur acier. 1 vol. in-8 . . . . . *f* [illegible]

Histoire de la Vendée Militaire; par M. J. Crétineau-Joly. Quatrième édition, considérablement augmentée et ornée d'une grande carte de la Vendée faite spécialement pour l'ouvrage. 4 vol. in-8 . *f* 6.[illegible]

Oeuvres Complètes de A.-F. Ozanam, avec une notice par le R. P. Lacordaire, et une préface par M. Ampère, de l'académie française. Nouvelle édition ornée d'un beau portrait d'Ozanam. 8 vol. in-8 *f* 24.[illegible]

Manuel de Piété, à l'usage des élèves du Sacré-Cœur. Nouvelle édition. 1 vol. in-18 de 330 pages *f* 1.[illegible]

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.